

F A N

zpravodaj Comics klubu ČSKR

5. /organizační/ číslo

leden 1990

O m y l v č í s l e c h ? N i k o l i !

Pokud Vás zarazilo číslo 5. u názvu zpravodaje, nejde o žádný omyl. Věc se má asi takto.

Jednou z konkrétních otázek vzájemné spolupráce mezi brněnským klubem Arnal a letos zakládanou pražskou sekci sběratelů comics byl právě zpravodaj. Ten ke klubové činnosti logicky patří, takže v plánech jej měly obě skupiny fanoušků. Zde se ovšem naskytá řada otázek: je novinek opravdu tolik, aby vydaly na dva zpravodaje? Je mezi fanoušky tolik obětavců, aby naplnili dvě samostatné redakce? Je vůbec nutné dělat na dvou místech totéž?

V duchu tezí, vyslovených na vůbec první přípravné schůzce pražských fanoušků /viz. E.D. fan č.0/, zní odpověď na tyto otázky 'nikoli'. Naopak, účelné by mělo být zabránit od samého počátku tříštění sil a spojit se k vydávání jednoho společného zpravodaje. Ušetřené materiální prostředky i lidská energie půjdou určitě využít někde jinde...

Otázka zpravodaje se tak stala jedním z předmětů jednání mezi aktivisty obou skupin a dohodu v tomto směru podpořila i informace V. Zavadila /Erno/, že číslo 4. brněnského zpravodaje bude poslední, které vydá vlastními silami, a nadále se hodlá věnovat především překládání. Arnal se tak ocitl v nebezpečí, že nebude mít odcházejícího redaktora+vydavatele+distributora svého zpravodaje v jedné osobě kým nahradit.

V tomto stadiu bylo tedy ještě na začátku prázdnin 1989 dosaženo následující předběžné dohody: Arnal převezme na svá bedra vydávání zpravodaje /4x ročně/ pro celý comicsový fandom. Pražská sekce vydá 0. číslo svého zvláštního zpravodaje, potřebné především k vlastnímu zorganizování, a potom se spojí do vydávání brněnského zpravodaje. Takto ušetřenou kapacitu svého vlastního zpravodaje použijí pražáci na jiné, sběratelsky zajímavé projekty /bibliografie, seznamy, přetisky článků o comics z našeho tisku a pod/.

Vedení Arnala se v rámci této dohody zavázalo vytvořit v Brně technické podmínky k rozmnožení /tj. prostřednictvím svého zřizovatele/ a zajistit distribuci /členům Arnala + podle seznamů, dodaných pražskými fanoušky/. Vlastní redakce přitom bude sídlit v Praze /V.Veverka, zakládající člen jak Arnala, tak pražské sekce/ a zajistí sestavení čísla z příspěvků z obou klubů, jejich přepis na blány a odeslání do Brna k rozmnožení. Pokud bude mít Arnal zájem a možnosti /hlavně finanční/, může připravené číslo doplnit i o obrazovou přílohu /tu však už z úsporných důvodů nemusí přidávat k číslům pro nečleny Arnala/. Symbolem spojení obou zpravodajů pak bude přejmutí názvu od pražského/B.D.fan/ a číslování od brněnského /tj. číslem 5 naváže na předchozí 4 již vydaná čísla/.

Tolik tedy teorie. Praxe vypadala poněkud méně růžově: předseda Arnala D. Hanák nejen že nezajistil dohodnuté podmínky pro realizaci zpravodaje brněnským klubem /protože ta dosavadní čísla nebyla ani tak výsledkem činnosti klubu, jako spíše aktivity sekretáře klubu V. Zavadila/, ale jakoby úplně zmizel ze světa.

Vedení brněnského klubu se od začátku prázdnin neschází, podzimní /výroční/ schůze nebyla svolána, členové si stěžují na pasivitu a značná část z nich se proto už ani nemáhala zaplatit členské příspěvky za rok 1989... a to vše přitom v okamžiku, kdy se po půl roce jeho existence konečně podařilo Arnala zastřešit na brněnském OV SSM.

Bylo by škoda, kdyby náš první comicsový klub měl odejít se světa právě nyní, když se situace kolem kreslených seriálů v ČSSR konečně rozhybala, kdy se podařilo dosáhnout zásadní shody v otázkách dělby práce mezi Ernem a Prahou jakožto dvěma nezávislými, ale spolupracujícími centry. Co s tím dál, to by nemělo záležet jen na několika /ať již aktivních, nebo naopak pasivních/ jedincích, ale na členech klubu Arnal jako celku.

S cílem projednat vzniklou situaci bylo proto rozhodnuto po jednání s V. Zavadilem na pražském Miniconu 18. 11. 1989 svolat mimořádnou schůzku Arnala na prosincový Dracon v Brně. Ta se také nakonec konala, byť za nízké účasti /částečně i v důsledku pozdějšího odeslání pozvánek, které šlo na konto právě probíhající revoluce/. Comicsové novinky z Miniconu, Draconu i čerstvé zprávy o stavu comicsového fandomu po revolučním období listopad-prosinec najdete v dalším čísle zpravodaje, které by mělo brzy následovat.

Současně s tímto příslibem se omlouvám, že B.D.fan 5 má jisté obsahové zpoždění za nejaktuálnějším stavem - jak již vyplývá z předchozích řádků, technické zabezpečení v Brně se nekonalo, do toho přišla revoluční vlna, najednou je všechno jinak a málokdo má v současném kvasu čas na takovou 'prkotinu', jako je comics. 5. a 6. číslo vycházejí bez vydavatele a materiálního zabezpečení, což však jak pevně doufám je stav pouze přechodný

V. Veverka

Bemík : ze zákulisí

Ve čtvrtek 2. listopadu se na půdě R.U.R. sešel ke svému prvnímu neoficiálnímu setkání organizační výbor soutěže Bemík, ustanovený na základě nového statutu této soutěže /byl otištěn v B.D.fanu č.0/. Jako 'neoficiální' lze tuto schůzku označit především proto, že statut nabyde platnost až k 1.1.1990, takže listopadové jednání tří zakládajících členů organizačního výboru /V. Veverka, D.Kummermann a P. Nosek/ mělo především ověřit v praxi budoucí organizační podobu soutěže a odchytnat případné mouchy.

Hlavním úkolem schůzky bylo /vůbec poprvé v pětileté historii Bemíka/ provést předkolo soutěže a vybrat 6 finálových příspěvků v každé ze dvou obsazených kategoriích /kategorie I-miniseriál a IV-volná tvorba/. Především ve IV. kategorii nebyla volba jednoduchá, o postup se ucházelo celkem 11 seriálů.

Během posuzování se ukázalo, že bude nutné doplnit status soutěže v paragrafu č. 2/2, týkajícího se předkola a postupu šesti nejlepších prací do finále, o princip tajného hlasování.

Další změnou, která se zrodila na schůzce, je dodatek k soutěžním propozicím, týkající se I. kategorie /tj. story-board-scenář/. V soutěži se sešly 2 příspěvky a pokud by se jako třetí započítal i scenář připravený původně jako předloha pro III. kategorii, bylo by možné v ročníku '89 /vůbec poprvé/ obsadit i tuto kategorii.

Organizační výbor nakonec rozhodl, že předlohu pro III. kategorii nezapočítá, jednak proto, že autorem je přímo člen výboru, a dále proto, že propozice nedořešily zhodnocení této kategorie /ostatní kategorie lze celkem bez problémů hodnotit podle nové koncepce na základě vystavených seriálů, scenář však lze vystavovat jen obtížně a jeho seriózní posouzení během výstavy je silně problematické/.

Tato kategorie tedy zůstala i letos neobsazena /účastníci samozřejmě diplomy dostanou/ a propozice budou v tomto bodě upraveny. Hodnocení pro I. kategorii bude prováděno poněkud odlišnou formou: soutěžní scenáře budou příště nabídnuty pracovníkům našich vydavatelů comics a jejich mínění /případně rovnou využití v praxi/ pak rozhodne o vítězech.

Tolik tedy ve stručnosti ze zákulisí organizování Bemíka, do kterého se mohou samozřejmě zapojit i další fanoušci. Pokud máte zájem, v B.D. fanu č.0 naleznete přehled činností, s jejichž zajišťováním můžete organizačnímu výboru pomoci. Pro orientaci ještě doplníme, že D. Kummermann si vzal na starost zajištění poroty, P. Nosek diplomy a V. Veverka /až do příchodu dalších dobrovolných pomocníků/ zajišťuje zbytek. První, již oficiální pracovní schůzka organizačního výboru Bemíka je předběžně plánována na únor 1990.

V. Veverka

COMICS POD LUPOU

Časopis ABC vstoupil do nového ročníku hned se třemi novými seriály najednou /celkový počet s komunálně humoristickým Édou a Bédou tedy stoupl na 4 seriály v čísle/.

U 'Létající party' /V.Šorel, kreslí J.Petráček/ lze po prvních stranách odhadnout, že zřejmě půjde o výchovně-naučno-technický hybrid, kterému Petráčkova kresba sedí natolik, že působí až osvěžujícím dojmem. Pravý opak platí pro Kapitána Karibského moře /kreslí L. Hlavsa podle scénáře V. Tomana/, kde ani vynikající Hlavsova kresba nedokáže zastříť těžké vady scénáře.

Ten je popisný, prakticky bez jakéhokoliv spádu, přecpaný dialogy na úkor akce, rozdrobený do přťavých obrázků a nezachraňuje jej ani na naše poměry cizokrajná romantika pirátských příběhů. Bohužel, jediný opravdu kvalitní /tedy na svou dobu, samozřejmě/ scénář od pana V. Tomana, jinak šéfredaktora ABC, byl jeho první i poslední /Zajatci Torů/.

Poměrně zajímavě vypadá Divoký Dick /kreslí J.Petráček, píše R. Baudis/, jehož název již paralelou s Melvillovým Mobby Dickem napovídá ledačco o obsahu. Osobně sice nemám zrovna rád ty nejružnější aplikace comics pro vzdělávací, naučné a popularizační účely, nicméně pokud už k tomu dochází, tak by to mělo vypadat alespoň takhle.

V Divokém Dickovi se Petráčkova kresba stala až nezvykle vzdušnou a prostornou /aby také ne, když většinou kreslí vodu/, čtyři namísto v ABC praktikovaných pěti řad obrázků na stránku jsou krokem vpřed, dialogy jsou uměrné a děj po vstupu velrybářů /a jak si troufnu odhadnout na základě výčtu autorů předloh /Melvill/ i v rámci motivu pomsty bílého Dicka/ zřejmě získá ještě i potřebný razantnější spád.

Za ocenění stojí podle mne i způsob přístupu ke ztvárnění literární předlohy do podoby kresleného seriálu - namísto u nás obvyklého pasivního zestručnění a překreslení je zde na základě kompilace různých pramenů vybudován nový, pro comics účelnější příběh. Ten pak může určitě daleko víc než pouhá nezáživná adaptace čtenářsky náročné klasiky jako je Mobby Dick vést k prohloubení zájmu o četbu některého z děl autorů, uvedených jako podklad scénáře /'Cousteau, Melville, Mazák a jiní znalci velryb'/.

Když mne jeden z mých známých, kteří vědí o mé zálibě v comics, upozornil, že 'v Pionýrské stezce začal vycházet nový seriál od Káji Saudka', nechtělo se mi tomu věřit - nedávno jsem u K. Saudka byl a o novém seriálu nepadlo ani slovo. Utíkal jsem si tedy Stezku koupit, abych zjistil co a jak, a opravdu - nebyl to Saudek. Byl to nový seriál M. Schönberga s názvem 'Pirátův odkaz', a omyl byl celkem pochopitelný, protože nezasvěcenému oku se bude rozdíel mezi Schönbergem a Saudkem zdát minimální.

Co se týče výtvarné stránky, Schönberg se rozhodně hned svými debuty zařadil mezi naši špičku, slabší už je to s celkovou kompozicí a hlavně s vlastní story nového příběhu. Poté, co si přečtete druhou část seriálu /Bestie/, musíte přemýšlet, k čemu byla vůbec ta první /Beran/, aby jste posléze zjistili, že účelem prvního dílu bylo zřejmě čtenáři sdělit, že hrdina bude mít v budoucnosti koně. Mezi dvěma čísly Stezky uplyne dost dlouhá doba jednoho měsíce, ale naštěstí i ten, kdo na tuto zprávu mezitím zapomene, začne po přečtení

druhého dílu tušit, že hrdina bude mít v budoucnosti co do činení s koněm. Jen tak dál.

V novém ročníku slovenského časopisu Zenit pionierov /na rozdíl od Elektronu se dá v Praze sehnat poměrně bez obtíží/ se na poslední straně objevil také nový seriál V. Hanuše /vítěz Bemika v roce 1987 za seriál Ratus/. Po poměrně nadějně vypadajícím prvním díle se však děj rozplízl do zdoluhavé popisnosti /poslední, co jsem zatím četl, byla 6. část/, a bohužel, Hanuš se nedokázal vyvarovat ani četných základních kreslířských chyb. Také jeho práce s barvou je slabší a mně osobně vadí i zcela samoučelné používání 'bezrámečkové' kompozice a potlačování pozadí /navíc nezvládnuté ani technicky/. Hanušovi evidentně zatím sedí spíše černobílá kresba, což dokazuje nejenom Ratus, ale i jeho seriál v Trifidu Speciál, který já osobně pokládám za jeho zatím nejlepší dílo.

Většině fanoušků comics to zřejmě uniklo, ale není divu, protože málokdo z nich je ve věku, kdy má ratolesti školou povinné a tudíž jim musí kupovat časopis Ogoněk. Každopádně tímto dávám široké obci fandomu na vědomí, že v tomto v ČSSR vydávaném časopise pro výuku ruského jazyka již čtvrtým rokem vycházejí kvalitní SF kreslené seriály.

Jejich autorem je známý ilustrátor M. Havlíček, který se na pole comics odvážil poprvé na stránkách Pionýrské stezky. Tehdy to nedopadlo zrovna nejlépe, nyní však lze jeho seriály jen doporučit. Pravda, v současnosti vycházející Konec Atlantidy /na motiv K. Bulýčeva/ je o něco méně prokreslený než ty předchozí /Plutonija, Prodávác vozducha a Dolgij puť/, nicméně pokud někomu nevadí ruský text, nové Havlíčkovy seriály patří mezi to lepší, co je u nás momentálně k vidění. A především Plutonie /snad i Prodávác vozducha/ vysoce překračuje obvyklý průměr, obzvláště při srovnání s maďarskou verzí, která kdysi vyšla v Sedmičce. Možná by stálo za to, vydat tyto Havlíčkovy seriály i v češtině.

Žádná velká reklama jej neprovázela - a určitě je to škoda, protože spousta dnešních mladých rodičů si jej pamatuje a ráda by s ním určitě seznámila i své děti. O koho jde? Přeci Asterixe! Hrdina, jehož příběhy si svého času v Sedmičce pionýrů získaly nesmírnou popularitu, se k nám letos nenápadně vrátil - na filmovém plátnu. V rámci dětského /blíže nezjištěného/ filmového festivalu jej uvedlo několik pražských /a snad nejen pražských/ kin, bohužel pouze v rámci dětských představení. A tak snímek 'Asterix - překvapení pro Césara' zůstal ztracen mezi desítkami jiných filmů /protože málokdo studuje i nabídku dětských programů/.

Pro příznivce comics můžeme upřesnit, že první část filmu je zpracována podle Alba 'Asterix legionářem', které patří mezi ta vůbec nejlepší. Škoda jen, že z filmové podoby vypadly např. roztomilé postavy tlumocníka pro 'cizineckou jednotku' a naverbovaného egyptského turisty - na druhé straně se ale není čemu divit, protože např. Egyptanovy dialogy v hieroglyfech a jejich vtipné překlady stejně jako glosy řeckého žoldnéře jen dokazují oprávněnost teze, že svérázný jazyk comics je v jiných médiích nepostihnutelný. Také druhá část bude nejspíše podle některého z alba, s trochou štěstí bych si dovilil tipovat 'Asterix a gladiátorské hry'.

Zde je zápletka již trochu slabší, rozhodně však celý film stojí za shlédnutí - a to platí nejen pro děti, ale i pro dospělé. Jen na výtvarné stránce mi poněkud vadilo pozadí v disneyovském stylu, pro kreslený film možná vhodnější, ale když on comics je comics.

V.Veverka

J A K J S M E A N K E T O V A L I

Jak jsme Vás již informovali v 0. čísle B.D.fana, koncem I. pololetí 1989 byla v rámci příprav na založení B.D. klubu Praha provedena anketa o struktuře a zájmech comicsového fandomu. Anketní lístky byly rozesílány podle adresáře soutěže Bemík a adresáře B.D.klubu Brno. Výsledky pohotově a poctivě zpracovala skupina fanoušků v Olomouci pod vedením Jardy Mosteckého a podle předchozího slibu Vás v následujících řádcích seznámíme s nejzajímavějšími údaji.

Celkem bylo rozesláno 85 anketních lístků, z nichž se vrátilo 62 kusů /další 3 došly s takovým zpožděním, že prošvihly i několikrát odloženou uzávěrku a do výsledků proto nejsou započítány/. Toto poměrně vysoké procento návratnosti je ve skutečnosti ještě o něco vyšší, protože někteří sběratelé, kteří jsou již zapojeni do příprav sekce, nebyli buď vůbec obesíláni, nebo v rámci "boje proti zbytečnému papírování" písemně neodpověděli.

Na druhé straně je ale nutné si uvědomit, že vysoká návratnost anketních lístků do jisté míry odpovídá specifickému okruhu dotazovaných, kteří vlastně všichni spadali do již výběrem adresářů předem zúžené kategorie "fanoušek comics".

Anketa byla vyhodnocena jak v relativním /celkový počet rozeslaných lístků/, tak v absolutním /% z vyplněných lístků/ procentuálním poměru, přičemž statistický fanatik si na základě následujících údajů může udělat ještě korekci procentuálních výsledků se započítáním všech nezodpovězených anketních lístků jako hodnot A=čtenář, B=pouze SF, ostatní nikoli a C=0. Pro přehlednost však zveřejňujeme kromě konkrétních počtů procenta pouze v absolutním hodnocení /tj. procenta z vyplněných anketních lístků/.

Vlastní anketa byla zaměřena na dva hlavní cíle:

- 1/ zjistit strukturu zájmů fanoušků
- 2/ zjistit jejich zájem o spolupráci s B.D.klubem Praha

V první otázce /A/ měli respondenti nejprve charakterizovat svůj vlastní vztah k žánru comics, přičemž měli možnost mezi třemi základními charakteristikami /čtenář, sběratel, autor/ a jejich kombinacemi.

čtenář: 6 /9,7 %/

autor: 7 /11,3 %/

sběratel: 18 /29 %/

čtenář+autor: 0

čtenář+sběratel: 17 /27,4 %/

čtenář+autor+sběratel: 7 /11,3 %/

Souhrn položek:

čtenář celkem 30 /48,4 %/

sběratel celkem 49 /79 %/

autor celkem: 21 /33,9 %/

Na první pohled překvapí poměrně vysoké zastoupení kategorie autor, zde je však nutno brát na vědomí zkreslení,

vzniklé jedním ze zdrojů adres, tj. adresářem soutěže o nejlepší SF comics Bemík /i když v tomto adresáři byli nejen účastníci soutěže, ale i fanoušci, kteří o soutěž projevili zájem a byli v kontaktu s jejím organizátorem/. Zajímavé je také poměrně nízké zastoupení respondentů s charakteristikou 'čtenář' /6/ a 'čtenář autor' /0/. Zřejmě právě v tomto případě by bylo žádoucí provést korekci se započítáním nevyplněných lístků jakožto položky 'čtenář SF comics', takže by počet čistě čtenářské kategorie stoupl ze 6 na 26 /-pozdě došlé lístky/. I tak však vychází struktura zkoumaného vzorku velmi příznivě, takže teoreticky bychom mohli být optimisté a na základě těchto výsledků předpokládat, že zájemce o aktivní práci v sekci bude kde hledat, neboť za sběratele se pokládá takřka 80 procent těch, kdo na anketu odpověděli.

Druhá z anketních otázek měla dát alespoň přibližnou odpověď na otázku, jaká je vlastně struktura fanoušků co do tematiky jejich zájmu. Zde totiž vstupují do hry faktory, jejichž vliv bylo před anketou možné pouze nezávazně odhadovat: malá nabídka zahraničních comics /projeví se to nezájmem o tuto oblast, kde není co sbírat, nebo naopak usilovným sháněním 'zakázaného ovoce' ?/, obliba tvorby K. Saudka i u jinak comicsům neholdujících jedinců /kolik z dotazovaných zajímá pouze Saudek ?/ či do jaké míry ovlivnila strukturu B.D.klubu Brno skutečnost, že členská základna byla rekrutována do značné míry z okruhu brněnských SF klubů /kolik lidí se tedy bude zajímat pouze o SF tematiku ?/.

Respondenti proto měli u jednotlivých tematických kategorií zatrhnout odpovídající charakteristiku svého zájmu s tím, že neproškrtnuté kategorie budou automaticky vyhodnoceny jako 'nikoli', tj. nezajímají je.

Tady máte výsledek:

	nikoli	také	především	pouze
vše	27 /43,5/	30 /48,4/	5 /8,1/	0
zahraniční	14 /22,6/	42 /67,7/	6 /9,7/	0
čs. tvorba	9 /14,5/	34 /54,8/	18 /29,0/	1 /1,6/
SF	2 /3,2/	25 /40,3/	32 /51,6/	3 /4,8/
Saudek	2 /3,2/	33 /53,2/	26 /41,9/	1 /1,6/
teorie	20 /32,3/	35 /56,5/	7 /11,3/	0

Po prostudování tabulky lehce zjistíme, že obava z invaze sběratelů uznávajících pouze K. Saudka sice není aktuální, nelze ji ale přehlížet - kategorii 'především' zatrhl u K. Saudka plných 42 procent všech, kdo na anketu odpověděli. Obdobně je tomu i u SF /především udává přes 51 procent/, zde však vzhledem k původně očekávanému mnohem vyššímu zastoupení SF fanoušků z řad B.D.klubu Brno můžeme výsledek hodnotit relativně optimisticky. V obou případech však je důležité, že se potvrzuje předpoklad vysoké 'tolerance' čtenářů a fanoušků comics - kdo přijme tento žánr v jedné podobě, /SF či Saudek/, není militantní a neodmítá ani formy druhé. To dokládají v obou uvedených kategoriích minimální počty jednooborových specialistů /1 u Saudka a 3 u SF/.

Zajímavé je také zjištění, že pouze zahraniční comics nesbírá nikdo z dotazovaných, a totéž prakticky platí i o čs. comicsech /pouze 1/. Ukázalo se, že zájem o comics se větší-
nou odráží v zájmu o naší i zahraniční tvorbu společně.

Došlo zde i k jednomu /milému ?/ překvapení, které ovšem z tabulky nezjistíte - zde jsme ještě vyhodnocovali metodou křížové reference, takže můžeme upřesnit, že ze 48 zájemců o zahraniční comics /77,4 procent/ pouze 2 nezajímá čs. tvorba a naopak, celkem 8 sběratelů čs. seriálů /12,9 procent/ se nezajímá o zahraniční tvorbu. O teorii a historii se pak zajímá 33 z celkem 49 sběratelů, tj. 2/3 jejich počtu.

Posledním bodem byly dotazy týkající se zájmu recipientů o spolupráci s B.D.klubem Praha v různých formách, které budou v budoucnosti přicházet v úvahu. Dotazovaní mohli proto v případě zájmu zatřhnout libovolný počet ze tří možností: aktivní spolupráce se sekci /I/, pasivní spolupráce formou odběru zpravodaje /II/ či zařazení do adresáře soutěže Bemík /III/.

aktivní spolupráce: 37 /59,7 %/

odběr zpravodaje: 48 /77,4 %/

adresář Bemíka: 21 /33,9 %/

Jednoduchým srovnáním zde tedy zjistíme, že o zařazení do adresáře Bemíka měli zájem všichni dotazovaní, kteří se pokládají za autory /ať již kreslíře či scenáristy/. Při prostudování anketních lístků se dále ukázalo, že zájem pouze o zpravodaj, tj. pasivní kontakt se sekci, mělo 12 fanoušků, zájem o zpravodaj+adresář Bemíka, nikoli však o aktivní spolupráci 3 fanoušci a zájem pouze o adresář 4 fanoušci. Pouze jediný dotazovaný, který se pokládá za sběratele, neměl zájem ani o aktivní spolupráci, ani o zpravodaj.

Tolik tedy k výsledkům ankety, o níž předpokládáme, že bychom ji s odstupem několika let zopakovali, aby bylo možné jisté srovnání. Uvítáme také Vaše osobní postřehy k anketě, jejímu zorganizování i k výsledkům. A aby jste se po dlouhých večerech nenudili, hned v tomto čísle jsme Vám nachystali další anketu /přesněji řečeno dotazník/, tentokrát k tomu, co by měl podle Vašeho názoru B.D.klub Praha vlastně dělat a na co by se měl zaměřit náš zpravodaj /pardon, oficiální název je 'informační listy'/.

-veve-

/ S U P E R / R E G I S T R Z N O V U

Jednou z činností, o nichž se hovořilo již při vlastním zakládání KSKS Arnal, bylo sestavení /super/registru našich kreslených seriálů. Na podzimní schůzce byl dohodnut garant akce /P. Hvižd/, ve zpravodaji č.2 byla zveřejněna výzva k pomoci na sestavování a jednotlivé položky, které se mají sledovat, a tím v podstatě vše skončilo. Takže vlastně nic ani nezačalo.

Příčin relativního neúspěchu je hned několik, hlavní však bude nejspíš přílišný optimismus iniciátorů akce a jejich přesvědčení, že mlčenlivý souhlas členské základny s návrhem na sestavení registru se automaticky přemění v aktivní práci na tomto. Přidejme k tomu ještě vyčkávací postoj "dám až něco za něco" těch několika málo sběratelů comics jako žánru /tedy nikoli pouze K. Saudka či SF comics/, kteří zřejmě jako jediní mají na registru opravdový zájem, a také ne zcela promyšlenou organizační stránku věci ...

Optimismus vystřídala realita života; vzhledem k nulovému

pokroku registru v jeho dosavadním pojetí jsme se dohodli, že pražští fanoušci od nového roku zkusí totéž, leč poněkud jinak.

Ze článku ve zpravodaji č.2 není například jasné, zda se má jednat o bibliografii, či pouze kartotéku, zda se má jí zaznamenávat seriály české, nebo i slovenské, nebo i cizojazyčné, vyšlé v ČSSR, nebo i české, vyšlé mimo území ČSSR. Na místě je tedy upřesnění, že půjde o registr všech comics vyšlých na stránkách v ČSSR vydaných periodických i neperiodických tiskovin.

Vlastní registr bude kartotéka, nikoli bibliografie. Bibliografie totiž předpokládá komplexní sledování všech sledovatelných položek daného titulu ve vybraném období /v našem případě všech titulů za období cca 1925 až 19../, což je práce velmi složitá, náročná, zdlouhavá a leckdy nemožná /vyžaduje totiž probírat dané tiskoviny list po listu/. Na bibliografii vybraných tiskovin v určitých časových obdobích začneme pracovat později a samostatně, tj. nezávisle na postupu prací na registru. Forma kartotéky má také výhodu co se týče způsobu šíření mezi odběratele, protože nemůže na rozdíl od seznamů zastarat /aktualizace se provede pouhým zařazením nových přírůstků/.

Práce na kartotéce bude organizována tak, aby bylo známo, co je již zpracováno a co se právě zpracovává, aby se práce nepřekrývala a nedocházelo ke zbytečnému plýtvání sil. Jakousi "zárukou" úspěšnosti práce na registru by měl být princip motivace, který se osvědčil už u plzeňského KLÍČe /klub líných čtenářů/. Znamená to, že výsledky práce budou určeny pouze těm, kdo se na ní podíleli, tj. přispívají novými přírůstky, a distribuce těchto výsledků bude navíc přímo úměrná aktivitě jednotlivých účastníků.

V praxi by měl tento systém fungovat následovně:

- zájemce zašle správci registru stručný seznam seriálů, které se nabízí zpracovat;
- správce registru mu zašle zpět opravený seznam /vyškrtá to, co již je a co zpracovávají jiní spolupracovníci/ a odpovídající počet předtištěných formulářů /prázdné evidenční karty/;
- zájemce vyplní jednotlivé položky evidenčních listů /nemusí být kompletní, údaje, které nezná, vynechá/ a vše pak zašle správci registru;
- správce sečte vyplněné položky /1 položka = 1 bod/ a připiše je na konto spolupracovníka. Materiál pak zašle k dalšímu spolupracovníkovi, který je natuká do počítače do speciální databáze a vytiskne od každé karty odpovídající počet exemplářů /pokud by počet účastníků a tím i počet karet překročil rozumnou mez, byly by karty množeny cyklostylem/. Originál podkladů i vytištěné karty zašle zpět správci;
- vždy po dohodnutém časovém období bude ve zpravodaji otištěn seznam nových přírůstků v registru spolu s jejich pořadovým číslem;
- každý, kdo přispěl při tvorbě podkladů a má tím pádem na svém kontě nějaké ty body, si nyní může objednat u správce registru jednotlivé karty, které mu v jeho kartotéce chybí. Současně se seznamem bude vždy zveřejněn směnný kurz, tzn. koeficient, jímž se bude násobit původní počet bodů. Takže pokud odešlu podklady v celkové hodnotě 150 bodů a koeficient pro dané období byl 3, mohu nyní odebrat hotové evidenční karty v hodnotě 450 bodů;

- pokud budou některé karty rozesílány s nekompletními údaji /např. název seriálu v původním jazyce a pod./, mohou je sběratelé, kteří správné údaje znají, doplnit, tj. zaslat tuto informaci správci registru. Takováto oprava bude honorována dvojnásobným počtem bodů a seznam oprav, přesněji řečeno doplňků, bude jednou za čas zveřejněn ve zpravodaji, aby si je mohli ostatní držitelé karet také doplnit;
 - v případě opravy špatného /chybného/ údaje bude tato oprava honorována trojnásobným počtem bodů, ostatní postup jako v předchozím bodu;
 - vlastní sledované položky, zveřejněné ve zpravodaji č. 2, jsou poněkud upraveny a někdy i přesněji definovány /aby nedocházelo k rozdílnému chápání výkladu např. u položky "žánr"/. Na další straně je přetištěna vzorová nevyplněná karta, k některým bodům ještě přidáváme podrobný komentář:
- 2/ jméno hrdiny: pouze v případě, že jde o cyklus /např. Rahan, Judge Dredd, Schtroumpfs/. České jméno hrdiny uvádět pouze v případě, že se liší od originálu /Šmoulavé/Les Schtroumpfs/;
- 3/ klasifikace: a/ časopisecký /tj. u nás obvyklá forma seriálu, otiskovaného v časopise jako součást jinak necomicsového obsahu/;
- b/ magazín /časopis s několika seriály na pokračování, např. Spirou, Kometa atd./;
- c/ sešit /časopis A4, A5 či klasický americký comic book s jedním či více ucelenými seriály, např. u nás tištěné Marvely a klasické comics made in USA/;
- d/ album /formát A4 a větší, tvrdé i měkké desky, jeden výpravný příběh, např. alba Asterixe, Lucky Luke, Rahan, Corben, Moebius atd., včetně u nás vycházejících knižních titulů jako je Kocour Vavřínek, Příhody pana Pipa a pod. či "Dobrodružství na planetě snů"/;
- e/ nestandard /různé nestandardní formáty, leporela, merkantily typu "Stopař" apod.
- podle kategorie se bude pak také vyplňovat další položka pouze v odpovídající kolonce, tj. buď 4/a, 4/b-d či 4/e;
- 5/ u zahraničních, především amerických comics je většinou autorů více /inker, colorist, penciler atd./, vypisují se však pouze uvedené kategorie. 5/a se vyplňuje jen v případě literární předlohy;
- 7/ charakteristika seriálu: a/ strip /humor 1-6 obrázků/;
- b/ cyklus /otištěný seriál tvoří ucelenou příhodu, tj. není na pokračování, i když hrdina vystupuje i v dalších dílech/;
- c/ na pokračování /pevně na sebe navazující části/;
- 8/ výtvarná složka: a/ barevný
- b/ tonovaný /tj. kromě bílé a černé ještě jedna barva, může být i ve více odstínech/
- c/ černobílý
- 9/ žánr: zde jsou kategorie pevně stanoveny a lze vybírat jen z již zavedených, i když je možné na návrh přispěvatelů následující seznam rozšířit. V praxi se pak

 1a název příběhu česky

 1b název příběhu v originále

 2a jméno hrdiny česky

 2b jméno hrdiny v originále

 3 klasifikace

 4a1 název

 4b-d1 název edice

 4e1 nakladatelství

 4a2 číslo od - do

 4b-d2 číslo

 4e2 rok vydání

 4a3 rok / ročník

 4b-d3 vydavatel +
 místo vydání

 4e3 náklad

 4a4 počet stran v
 čísle

 4b-d4 počet pokr.+
 celk.počet stran

 4e4 počet stran

 4a5 počet pokr.+
 celk.počet stran

 5a1 autor předlohy

 5a2 název předlohy

 5b autor kresby

 5c autor scénáře

 6a země původu

 6b jazyk originálu

 7 charakteristika seriálu

 8 výtvarná složka

 9 žánr I

 9 žánr II

 10 zpracoval

 11 bodová hodnota

 12 pořadové číslo

!!! Pozor !!! při přepisu došlo k cyklnému zápis položky č.4,
 která má být rozdělena do skupin 4a, 4b-c, 4d-e.
 Tato chyba se vyskytuje i u první série záznamo-
 vých karet, proto berte prosím při jejich vyplno-
 vání v úvahu výše uvedenou opravu.

počítá s klasifikací pomocí většího počtu kategorií, např. Příchod bohů = sci-fi + dobrodružný, R. Sípy = chlapecký + dobrodružný a pod.

kategorie: humor, detektivka, dobrodružný, sci-fi, kovbojka, vojenský, technický, dívčí, chlapecký, horor, fantasy, vzdělávací, historický, sportovní, pohádka, zvířecí, dětský, underground, politický, propagační, výchovný, erotický, pornografický, satira;

10/ zpracoval: lepší než majitel, protože zároveň informuje, kdo odpovídá za správnost údajů;

11/ bodová hodnota: zde se při vyplňování zaneše celkový počet vyplněných kolonek, tj. bodová hodnota vyplněné karty.

PS: body 11/ a 12/ jsou pomocné s cílem usnadnit vlastní správu registru;

Vlastní akce "registr" bude zahájena v prvním pololetí 1990 poté, co v některém z čísel zpravodaje zveřejníme seznam již hotových karet. Ty během jara připraví skupina klubových aktivistů jakožto základní kapitál pro účastníky prvního kola. Pokud chcete pomoci už s přípravou celé akce či s vlastním organizačním zajištěním /tj. přihlásit se případně za správce registru/, pište nám již dnes na adresu V. Veverky /ul. 5. května 64, Praha 4, 140 00/.

Z e d i t o r s k ý c h š u p l í k ů

Novou vlaštovkou přicházejícího jara pro comics u nás je nakladatelství Mladá fronta, kde kromě již existujících publikací typu AEC Speciál /a případných dalších comicsových speciálů jiných redakcí časopisů pro mládež/ připravují edici comicsových alb. Měly by vycházet dvě ročně, přičemž jak už kategorie "album" napovídá, na rozdíl od Komety a dalších podobných časopisů budou obsahovat vždy jen jeden ucelený seriál. Otázkou je však kvalita - zřejmě z nedostatku jiné nabídky sáhli do začátku po Modré pětce a Mimoszemšťanech /signovaný náklad 160 000 !/, a tak je otázka, zda bude o alba při takovém nákladu dostatečný zájem.

Konečně Konečně Konečně. Jedině takto lze glosovat nakladatelský počin Albatrosu, kde je momentálně v lektorském řízení naše první faktograficky a bibliograficky zaměřená teoretická publikace o čs. kreslených seriálech. Autorkou je Olga Bezděková, která svého času obhájila na téma našich kreslených seriálů rigorózní práci, jenž se také stala základem připravované publikace. Svým rozsahem /přes 700 normalizovaných stran textu/, podrobností, faktografickou přesností a šíří záběru věc opravdu unikátní. Předběžně je tato publikace zařazena do edičního plánu na rok 1991, otazník je kolem nákladu /zřejmě jen 10 000 kusů/.

O TŘECH ZÁLEŽITOSTECH

Samozřejmě bych měl na srdci záležitostí vícero, ale do zabalení zásilky pro Vládu Veverku zbývají dvě hodiny, a i když budu psát přímo na blánu, tak stihnu asi jen ty tři příspěvky.

1/ Je možné, že B.D.fan 5 bude před tiskem ještě dodatečně něčím doplněn, ale podle materiálů, které dorazily do našeho klubu k opisu, je jasné, že Vládkovo zastoupení co do autorství textu vzrostlo, místo aby kleslo, jak by bylo žádoucí. Protože tahle situace už tu jednou byla, a to u Interkomu, přínáležejícímu fandumu scifistů, nemohu se o tomto nezmínit. U Interkomu došlo totiž k situaci, že ho Vláda po dlouhou dobu držel nad vodou svými příspěvky, a místo vděku /když už ne pomoci/ se dočkal obviňování z 'anexe většiny obsahu pro sebe'. Opravdu bych byl nerad, kdyby se u B.D.fanu dostal do stejných potíží. Uvědomme si, že Vláda Veverka momentálně převzal d o č a s n ě na svá bedra řadu nezajištěných úkolů, protože se jich zatím nikdo jiný nechopil, a že je v zájmu nás všech, aby šlo skutečně jen o dočasné řešení. Čím více akcí rozjede stylem "prozatím já", tím více ty již rozjeté budou ztrácet na úrovni /tedy i zpravodaj, organizační činnost apod./. Budeme nespokojeni, ale z uhoněného Veverky už více nevyrazíme, ani z party aktivistů, kterou má kolem sebe, protože všechno zajistit není prostě v jejich silách. Tady musí pomoci fandum přejímáním úkolů, přičemž nikde není řečeno, že on sám nemůže přicházet s nápady a sám je realizovat - naopak, velice vítáno! Zatím se fandum přihlásil k aktivitě slovně /což nikoho nic nestálo/, praxe prověří, nakolik bylo odhodlání zapojit se míněno vážně. V kladném případě budeme, vedle řady jiných potěšitelných skutečností, svědky toho, že se Vláda stane jen jedním z řady přispěvatelů B.D.fanu, což bych mu přál co nejdříve.

2/ Dovolil bych si pár obecných postřehů k organizování fandumu.

Každý fandum na počátku svého vzniku stojí před otázkou: Jsou tu úkoly, které by bylo dobré zabezpečit, a které za mne nikdo jiný nezabezpečí?

Jestliže zjistí, že takové úkoly tu jsou, získává program a tím i oprávnění ke svému vzniku /jinak je zbytečný/.

Skupina aktivistů, která se fandumu postaví do čela, se pustí do organizování, tedy do snahy jednotlivé úkoly materiálně, finančně a lidsky zabezpečit.

Nadšení a naivita organizátorů jdou ruku v ruce, takže hodně brzy zjistí, že jejich organizátorská činnost má nějakou podstatnou závalu /pro příklad nemusíme chodit nijak daleko: super-registr/: nelze mít k dispozici jen lidi fyzicky i duševně schopné, s volným časem pro výkon dané činnosti, ale také lidi, kteří m a j í p r o č pracovat - tedy dospějí k otázce motivování lidí, kterou musejí nezbytně zabudovávat do každého nového projektu, má-li být o něj zájem.

Hotová řešení povětšinou neleží na ulici a nenabízejí se k volnému použití /inspiraci KLÍČEM berme jako milou pozornost sousedního fandumu/a že nejspíše půjde o proces hledání a tápání: 'Nelze takto? Tak to zkusíme jinak. Pořád to není ono? Tak další úpravička. atd.' Zajišťování každého úkolu má svá specifika a bude tedy muset být řešeno případ od případu, čímž ve fandumu vznikne celý soubor organizačních

opatření. Znovu raději zdůrazním: tento soubor nevznikne proto, že by si ho někdo z dlouhé chvíle vymyslel, ale z životní nutnosti, ze snahy dostat projekty ze stavu nefungování.

A teď jsem u jádra věci: fandom scifistů brzy po svém vzniku ztratil v organizační oblasti schopnost vzájemné /tj. meziklubové/ komunikace. Dnes se o otázce pasivity jen zmínit několika slovy, je doslova o krk /troufl jsem si to ve fanzinu, který vyšel ve výjimečně zvýšeném nákladu dvaceti kusů, takže moc dobře vím, o čem mluvím/. Chápu, že jsou kluby, které si nevytkly za cíl plnit nějaké úkoly, a že v nich mohou úspěšně vládnout i organizační analfabeti, ale na druhé straně nevidím důvod, proč ostatní kluby /ke kterým patří i náš českolipský/ považovat za pracovní lágry a organizátory v nich za stalinisty. Příliš silná slova a příliš malá vzájemná tolerantnost.

Comicsovému fandomu bych přál, aby cesty k zabezpečení svých úkolů našel co nejdříve a aby o všech jejích aspektech byl trvale schopen seriózně diskutovat, bez vzájemného napadání se, bez zbytečných emocí, vždyť jde o věci naprosto běžné a normální.

3/ Před časem byla mezi KSKS Erno a SFK Česká Lípa /tedy mezi Vladimírem Zavadilem a mnou/ podepsána meziklubová dohoda o spolupráci na comicsových speciálech našeho fanzinu.

Jak asi někteří z Vás vědí, náš klub vydává 'informátor literárního kroužku' s názvem Bonsai. Vychází už sedmou sezónu a loni nám trochu uvízl. Nejprve z technických důvodů: reprografické středisko SeDZ své zařízení sešrotovalo, náhradní množení ve Vagonce znamenalo katastrofu pro fotografické strany, tiskárna v Drahaněch si za dotisk nadiktovala nekřesťanskou cenu, ale technicky by byla vyhovující. Pak uvízl finančně: náš zřizovatel /a nejen náš, ale patnácti dalších zájmových skupin/, SKP ROH, má na kahánku a pozastavil hrazení veškerých pohledávek.

Zůstáváme optimisty - vyřeší-li se finanční otázka, zbytek už nějak zvládneme.

V první řadě dotiskneme Bonsai 2/88, pak přijde na řadu comicsový speciál /Kapitán Nemo od kreslíře Miloše Nováka, Posledná hodina a Stretnutie v púšti od Jozefa Scheka/, pak již dlouho sestavené povídkové číslo /samá SF/ a jako poslední speciál francouzské comics /Je člověk dobrý? a Mezi hvězdné tlachy - Výběh série/, ke kterému má V. Zavadil ještě dodat textovou část.

Teď záleží na comicsovém fandomu, jestli bude vyčkávat, jak se situace vyřeší, nebo alespoň v mezičase vytipuje vhodné kreslené příběhy k přetisku a trochu na nich zapracuje. Doufáme /možná že v dnešní době naivně/ v krytí pomocí dotací, ale i kdyby nakonec šlo o prodejnou tiskovinu, stále půjde o pohyb v rámci našich dvou fandomů /přiznám se - nad 300 výtisků mi osobně chybí patřičná motivace/. Tím chci říci, že vybrané seriály by spíše měly patřit do oblastí lahůdek a specialit a že bychom spotřební comicsy měly přenechat velkým firmám.

Z původně očekávaného nákladu dvou set kusů měl V. Zavadil nasmlouváno 40 výtisků /což je dáno naším pevným rozdělovníkem na 150 kusů, prostě nelze více/, s nimiž by naložil zcela podle své úvahy. V případě zvýšeného nákladu a neprodejné variantě bychom se navíc snažili pokrýt požadavky všech, kteří jsou aktivně zapojeni v sekcích.

Jiří Karbusický

P O M O Z M E S I

Jedním ze základních směrů činnosti sběratelů kreslených seriálů by mělo být zmapování světové i československé historie comics, tedy oblasti u nás zatím zcela neznámé. Velmi důležitým pomocníkem by se při této práci mohl stát seznam teoretické literatury, kterou mají jednotliví sběratelé comics k dispozici. Nejenom proto, že tak získáme základní přehled o dostupných zdrojích informací, ale i informace o k nám dovezených titulech. To umožní předejít případným nákupům zahraničních titulů, které jsou u nás již k dispozici, a naopak umožní dovést knihy, které v ČSSR dosud nikdo nemá - nesmíme totiž zapomínat, že teoretické publikace o comics nejsou zrovna laciné /minimálně okolo 10 a více US dolarů/ a je proto záhodno jejich dovoz alespoň v minimální míře koordinovat. Proto se na vás obracíme s prosbou, aby jste nám na adresu předsedy D. Kumermanna, Rozšířená 23, Praha 8 PSČ 182 00, zaslali seznam zahraniční teoretické literatury, kterou máte k dispozici /název v pův. znění, jméno autorů, místo a rok vydání, případně i stručný summary/. Z těchto podkladů pak sestavíme a na stránkách zpravodaje zveřejníme základní seznam u nás /v soukromých sbírkách/ dostupné literatury, doplněný dále seznamem existujících/u nás zatím nedostupných/ titulů, které by stálo za to případně dovézt či vyměnit se zahraničními sběrateli.

-veve-

C h c e t e s e s t á t č l e n e m ?

Jarní anketa měla za úkol zjistit přibližnou strukturu zájmu fanoušků comics. Dotazník v 0. čísle B.D.fana už byl zaměřen konkrétněji na nabídku ze strany aktivních sběratelů co se týče jejich možné spolupráce se sekci. Nyní tedy do třetice všeho dobrého poslední dotazník, z něhož by mělo vyplynout nejen o jaké akce a projekty mají fanoušci a sběratelé zájem, ale i které z těchto oblastí zájmu budeme schopni vlastními silami členů realizovat.

Členy sekce budou pouze ti zájemci, kteří se budou aktivně podílet na její činnosti. Co se týče podílových členů, bude u nich platit stejná zásada /i nadále tedy počítáme s tím, že méně aktivní zájemce bude organizovat brněnský Arnal či jeho náhrada/. V tomto čísle zpravodaje proto nalézáte přihlášku ke členství v sekci /resp. k podílovému členství u nečlenů KSK/, spojenou s dotazníkem ohledně Vašich představ činnosti sekce i Vašeho zapojení do ní.

V první části dotazníku /činnost sekce/ zatrhněte v prvním sloupci /I./ ty body, jimž by podle Vás měla sekce věnovat pozornost, a ve druhém sloupci /II./ pak ten bod /body/, v nichž jste ochotni se osobně a závazně zapojit. Dotazník bude mimo jiné použit jako výchozí materiál pro první organizační schůzky sekce, v případě některých činností /např. seznamy, registr, bibliografie, distribuce atd./, zřejmě navážeme se zájemci písemný kontakt již dříve.

Druhá část dotazníku se týká zpravodaje a má nám usnadnit jeho přípravu /resp. zabránit zbytečnému plýtvání sil na něco, co třeba nemusí většinu lidí ani zajímat/.

Vyplněnou přihlášku spolu s dotazníkem zašlete na adresu: V. Veverka, ul. 5. května 64, Praha 4, 140 00.

-veve-

Přihlašuji se tímto za podílového - řádného člena /členské číslo KSK / sekce sběratelů comics /neh. se škrtněte/.

Jméno: adresa:

..... PSČ:

anketa k činnosti sekce a konkrétní práce člena v sekci

	I.	II.
- vedení seznamu článků o comics v našem tisku a jejich přetiskování ve zpravodaji pro archivní účely všech, kdo je nesehnali	0	0
- vedení a otiskování seznamu zahraničních teoretických publikací, které jsou v ČSSR k dispozici	0	0
- superregistr čs. comics /viz článek v tomto čísle/	0	0
- práce na bibliografii čs. comics	0	0
- práce v organizačním výboru soutěže SF a fantasy kreslených seriálů Bemík /ve spolupráci s sfk R.U.R./	0	0
- práce v redakční radě teoretického almanachu, věnovaného historii a teorii čs. i zahraničního comics	0	0
- případně pomoc při realizaci tohoto projektu		0
- vydávání klubového zpravodaje	0	
pomoc při jeho výrobě		0
pomoc při jeho distribuci		0
vlastní příspěvky do rubriky		
"comics pod lupou"		0
"aktuality ze světa"		0
jiné:		0
- organizování výměnných burz /počet ročně/	0 ...	
- členské schůzky /uveďte kolikrát ročně/	0 ...	
- vedení vývěskové skřínky k informování širší veřejnosti o činnosti sekce	0	0
- pořádání větších akcí pro veřejnost	0	0
- tvorba výstav, pořadů a přednášek o comics	0	0
- pořádání anket o čs. comicsové tvorbě	0	0
- udělování cen za čs. comicsovou tvorbu	0	0
- kontakty se zahraničím /prostřednictvím KSK/	0	0
- videoprojekce filmů, týkajících se comics	0	0
- pořádání hromadných zájezdů členů sekce na akce, týkající se comics u nás /např. BIB Bratislava/ i v zahraničí /NSR, PLR/	0	0
- vedení celorepublikové databáze adres zájemců o comics	0	0
- pravidelné vyhodnocování sbírek členů	0	0

- pokračování na další straně -

	I.	II.
- propagační činnost /trička, placky, samolepky	0	0
- vlastní vědecká činnost a výzkum	0	0

- zaměření klubového zpravodaje /vyplňte 0-5 podle důležitosti, kterou danému bodu přikládáte, každou známku však můžete použít maximálně pětkrát!/
 a/ aktuální zprávy o plánech našich vydavatelů
 b/ rozhovory s tvůrci comics
 c/ zprávy o akcích comicsového fandomu v ČSSR
 d/ rozsáhlejší reportáže z ČSSR i zahraničí
 e/ rubrika "odpovídáme na dotazy"
 f/ inzerce
 g/ zprávy o činnosti sekce
 h/ rubrika "Ze světa" o novinkách kolem comics
 i/ rubrika recenzí a ohlasů na comics
 "Comics pod lupou"
 j/ bibliografie zahraničních publikací a článků
 k/ bibliografie čs. článků o comics
 l/ přetiskování čs. článků o comics k archivaci
 m/ diskuse k problematice kolem comics
 n/ diskuse k činnosti klubu a comicsového fandomu
 o/ dopisy čtenářů vedení klubu či redakci zprav.
 p/ jiné:

v ----- dne ----- podpis -----

B.D.fan - č.5 organizační číslo připravovaného československého Comics klubu. Neprodejné, počet výtisků 170
 adresa redakce V.Veverka, ul.5. května 64 Praha 4 140 00
 číslo je rozesíláno podle souhrnného adresáře redakce k 1.2.1990